

توسعه شهری و «سلامت مدینه»

اخلاق توسعه و پایتخت معنوی ایران
در گفت‌وگو با دکتر احمد فرامرز قراملکی

در توسعه شهر فارغ از همه نگاه‌های عمرانی، وزیرساخت‌های صنعتی، فناوریانه و اقتصادی یک ملزوم مهجور هم به عنوان محور فرهنگ و روابط اجتماعی قابل بررسی است. اخلاق؛ عاملی که با توجه به تأثیر شگرفش بر آرامش و اسایش اجتماع برنامه‌ریزان توسعه باید آن را در صدر برنامه‌ریزی‌های خود قرار دهند و در ترسیم پیشرفت عناصر فیزیکی، عناصر اخلاقی و اخلاق اجتماعی و از همه مهم‌تر سلامت مدینه را در برنامه استراتژی توسعه خود لحاظ کنند. در همین راستا با دکتر احمد فرامرز قراملکی، مدیر گروه اخلاق حرفه‌ای دانشگاه تهران، درباره اخلاق توسعه در پایتخت معنوی ایران گفت‌وگویی کردیم که در ادامه می‌خوانید:

«سلامت نفسی» نتیجه «سلامت مدینه»

فارابی با هوشمندی دریافته بود که اگر اخلاق در پی سلامت نفس است این سلامت نفس در «جامعه سالم» حاصل می‌شود. به همین دلیل فارابی بحثی در اخلاق مطرح کرد، به نام «مدینه سالم» و «سلامت مدینه». در واقع در تحلیل فارابی افراد عضوی از مدینه هستند اگر مدینه، شهر، جامعه سالم نباشد، نه تنها سلامت افراد حاصل نمی‌شود بلکه سلامت آن‌ها به خطر می‌افتد. اگر ما این مفهوم را کانون بحث قرار دهیم، معنایش این است که علاوه بر آدم‌ها، فرآیندها، سازمان‌ها، خود مدینه و خود شهر می‌تواند اخلاقی و غیر اخلاقی باشد. حال باید دید اخلاقی بودن و سالم بودن مدینه به چه عناصری بستگی دارد؟ مهم‌ترین عنصر، «استراتژی توسعه شهر» است؛ یعنی دانشمندان متخصص استراتژی معتقدند که اساسا اخلاق یک عنصر راهبردی است. غفلت از اخلاق در برنامه‌های توسعه شهر خسارت‌های جبران ناپذیری را بر نسل‌های آینده وارد می‌آورد.

اصل هم‌سرنوشتی شهروندان

ما وقتی که به توسعه می‌اندیشیم، توسعه یک امر مجرد و انتزاعی نیست مثلاً ما نمی‌توانیم بگوییم که فقط در صنعت توسعه پیدا می‌کنیم؛ صنعت بخشی از زیست آدمی است که با بخش‌های دیگر در تعامل است مثلاً با سلامت به معنای پزشکی در تعامل است یک مدل از صنعت می‌تواند سلامت بدنی ما را تهدید کند و یک نوع صنعت می‌تواند سلامت بدنی ما را تهدید نکند. بنابراین اصلی را که در اخلاق مورد توجه قرار می‌دهیم، اصل هم‌سرنوشتی زندگی

عکس از صادق صنعتی